

ODLOČBA KOMISIJE

z dne 14. novembra 2006

o združljivosti koncentracije s skupnim trgom in delovanjem Sporazuma EGP

(Zadeva št. COMP/M.4180 – Gaz de France/Suez)

(notificirano pod dokumentarno številko C(2006) 5419)

(Besedilo v francoskem jeziku je edino verodostojno)

(2007/194/ES)

Komisija je 14. novembra 2006 na podlagi Uredbe Sveta (ES) št. 139/2004 z dne 20. januarja 2004 o nadzoru koncentracij podjetij ⁽¹⁾ in zlasti člena 8(2) navedene uredbe sprejela odločbo glede združitve. Različica celotne odločbe, ki ni zaupna, je na voljo v verodostojnem jeziku zadeve in v delovnih jezikih Komisije na spletni strani Generalnega direktorata za konkurenco na naslednjem naslovu: http://ec.europa.eu/comm/competition/index_fr.html

A. STRANKI

- (1) Gaz de France (GDF) je energetska skupina, prisotna pri vseh dejavnostih za dobavo plina in pri vseh s tem povezanih energetskih storitvah; dejavna je pri iskanju, črpanju, prenosu, skladiščenju, distribuciji in prodaji zemeljskega plina, in sicer zlasti v Franciji, pa tudi v Belgiji, Nemčiji, Združenem kraljestvu, Luksemburgu, na Madžarskem in v Španiji. V Belgiji si skupina GDF s skupino Centrica deli skupni nadzor nad družbo SPE ⁽²⁾, ki je prisotna na belgijskih trgih z električno energijo in zemeljskim plinom ter ponuja energetske storitve.
- (2) Skupina Suez je dejavna na področju proizvodov in storitev v javnem interesu. Skupina je urejena v štiri operativne veje na dveh področjih delovanja, in sicer sta to energetika in okolje. Glavne odvisne družbe skupine Suez, dejavne na energetskem področju, so Electrabel (električna energija in plin), Distrigaz (plin), Fluxys (prenos in skladiščenje plina) ter Elyo (od januarja 2006 Suez Energy Services), Fabricom, GTI, Axima in Tractebel Engineering v sektorju energetskih storitev. Na podlagi podatkov strank ima veja Suez Energie Europe manjšinski, in sicer 27,5-odstotni delež v družbi Elia, ki je upravljavka prenosnega elektroenergetskega omrežja v Belgiji.

B. KONCENTRACIJA

- (3) V okviru priglašene koncentracije bo skupina GDF prevzela skupino Suez, ki tako ne bo več obstajala kot pravna oseba. Predlagana koncentracija bo morala biti potrjena s kvalificirano večino na izrednih skupščinah obeh skupin in zanj ne bo potreben javni razpis za delnice skupine Suez. Upravna odbora obeh skupin sta združitev že odobrili, in sicer upravni odbor skupine Suez 25. februarja 2006, upravni odbor skupine GDF

pa 26. februarja 2006. Združitev bo opravljena z zamenjavo delnic v razmerju ena za eno.

- (4) Zadevna koncentracija se bo izvedla le, če bo francoski parlament sprejel spremembo zakona z dne 9. avgusta 2004, da se državni delež v kapitalu skupine GDF lahko zmanjša na manj kot 50 %.
- (5) Ob upoštevanju zgoraj navedenih pomislekov pomeni priglašena koncentracija koncentracijo v smislu člena 3(1)(a) Uredbe (ES) št. 139/2004 o združitvah.

C. PRESOJA KONKURENCE

1. Pomisleki glede konkurence zaradi koncentracije

- (6) V odločbi je Komisija izrazila mnenje, da bi koncentracija bistveno ovirala učinkovito konkurenco v štirih sektorjih: sektorju plina v Belgiji, sektorju plina v Franciji, sektorju električne energije v Belgiji in na področju ogrevalnih omrežij v Franciji.

Sektor plina v Belgiji

- (7) Kar zadeva sektor plina v Belgiji, so bile ugotovljene bistvene ovire za učinkovito konkurenco na naslednjih (nacionalnih) trgih za dobavo plina H in/ali plina L:

⁽¹⁾ UL L 24, 29.1.2004, str. 1.

⁽²⁾ Skupini GDF in Centrica imata vsaka v lasti 50 % holdinške družbe, ki je leta 2005 pridobila 51-odstotni delež v družbi SPE. Nad družbo SPE imata skupni nadzor. Nekdanji lastniki družbe SPE, družbi ALG in Publilum, imata preko druge holdinške družbe v družbi SPE 49-odstotni delež, vendar nad njo nimata nadzora.

— lokalnim distributerjem (tj. medobčinskim družbam „intercommunales“, „osnovnim“ dobaviteljem, kot je družba ECS (Electrabel Customer Solutions), ter novim udeležencem na trgu za dobavo plina v Belgiji, kot sta družbi Essent in Nuon),

- velikim industrijskim odjemalcem,
- majhnim industrijskim in poslovnim odjemalcem,
- gospodinjstvom; v odločbi ni natančneje opredeljeno, če so ti geografski trgi nacionalni ali manjši (omejeni na katero od treh regij – Bruselj, Flandrijo ali Valonijo – v katerih veljajo različni časovni načrti za liberalizacijo),
- plinskim elektrarnam.

Stranki bi imeli skupaj zelo velike tržne deleže in s tem prevladujoč položaj na vseh teh trgih.

- (8) Koncentracija bi pomenila odstranitev najresnejšega konkurenta uveljavljenega dobavitelja. Prav tako nobena druga družba ne bi mogla ustvariti iste ravni konkurenčnega pritiska kot skupina GDF. Lahko se šteje, da znatni tržni deleži skupine GDF izhajajo iz več ugodnosti in prednosti, ki jih uživa ta skupina ter jih v tolikšni meri nima noben nov konkurent. Poleg tega, da je skupina GDF uveljavljen dobavitelj iz velike sosednje države, ki ima dostop do mnogih in raznolikih vrst plina, zlasti glede utekočinjenega zemeljskega plina, ima tudi prednostni dostop do skladiščenja plina H v Belgiji in skladišče plina L v Franciji blizu belgijske meje, je solastnica nekaterih tranzitnih plinovodov preko Belgije ter si deli skupni nadzor nad nekaterimi vstopnimi točkami, saj si na nekaterih vstopnih točkah pridržuje pravico do rezervacij zmogljivosti. Kar zadeva na primer plin L, lahko novi konkurenti na belgijskem trgu, kot sta družbi Nuon in Essent, pridobijo plin samo od skupin Suez in GDF, ki sta sklenili dolgoročne pogodbe z družbo [...] (*) za celotno količino njenega izvoza v Belgijo in Francijo.
- (9) Poleg tega je v odločbi poudarjeno, da obstajajo velike ovire pri vstopu, ki še povečujejo horizontalne učinke zgoraj opisanega združevanja tržnih deležev. Te ovire se nanašajo na dostop do plina (stranki koncentracije imata dostop do večine plina, uvoženega v Belgijo, in sta podpisnici skoraj vseh dolgoročnih uvoznih pogodb), dostop do infrastrukture (s čimer so mišljeni nadzor, ki si ga stranki delita nad družbo Fluxys, upravljavko omrežja, upravljanje tranzitnih omrežij, ki ga izvaja družba Distrigaz, nezadostna vstopna zmogljivost, zasičenost omrežja), dostop do utekočinjenega zemeljskega plina (edini terminal v Belgiji, ki se nahaja v Zeebruggeu, upravlja družba Fluxys LNG, odvisna družba skupine Suez), dostop do skladiščenja plina H v Belgiji (francosko

skladišče v lasti skupine GDF je najboljša nadomestna rešitev zunaj Belgije), zahteve glede kakovosti in pomanjkanje likvidnosti na terminalu v Zeebruggeu. Čeprav je veliko teh ovir obstajalo že pred koncentracijo, so se zaradi nje nekatere še povečale (kot na primer lastništvo plinovodov ter rezervacije zmogljivosti in skladiščenja).

Sektor plina v Franciji

- (10) Kar zadeva sektor plina v Franciji, temelji delitev upoštevanih geografskih trgov na delitvi države na pet „izravnalnih območij“ (zones d'équilibre), in sicer na severno, zahodno, vzhodno, južno in jugovzhodno; osnovno prenosno omrežje za jugovzhodno območje upravlja Total Infrastructure Gaz France (TIGF), odvisna družba v 100-odstotni lasti skupine Total, za druga štiri pa GDF Réseau transport (GRT gaz), odvisna družba v 100-odstotni lasti skupine GDF. Tržna raziskava je pokazala, da so za vsako od petih izravnalnih območij značilni njemu lastni pogoji konkurence, na kar kaže zlasti zasičenost na prehodih med različnimi območji.

- (11) V odločbi so ob upoštevanju te geografske delitve na pet območij predstavljene bistvene ovire za učinkovito konkurenco na naslednjih trgih:

- trgov za dobavo plina H *velikim odjemalcem*, ki lahko uveljavijo pravico do izbire dobavitelja v severnem, vzhodnem, zahodnem in južnem območju, v severnem območju tudi za plin L,
- trgov za dobavo plina H *malim odjemalcem*, ki lahko uveljavijo pravico do izbire dobavitelja v vsakem od teh petih območij, v severnem območju tudi za plin L,
- trgov za dobavo plina H *lokalnim distribucijskim podjetjem*, ki lahko uveljavijo pravico do izbire dobavitelja v severnem in vzhodnem območju, v severnem območju tudi za plin L,
- trgov za dobavo plina H *gospodinjstvom* v vsakem od teh petih geografskih območij, v severnem območju tudi za plin L, in sicer *od 1. julija 2007*; ti trgi še nekaj mesecev ne bodo obstajali; vendar bosta nastanek novega gospodarskega subjekta in posledica tega, tj. prenehanje obstoja skupine Suez⁽¹⁾ kot konkurenta skupine GDF, odvrčala od prihoda druge morebitne konkurence ter posledično okrepila že tako veliko ovire pri vstopu na ta trg.

(*) Nekateri deli tega dokumenta so izbrisani, da bi preprečili razkritje zaupnih podatkov; namesto izbranih delov so vstavljeni oglati oklepaji, ki so označeni z zvezdico.

⁽¹⁾ Skupina Suez je dosegla zelo vpliven položaj med velikimi industrijskimi odjemalci plina (preko družbe Distrigaz) in že ima stik z več milijoni gospodinjstev kot distributer vode v Franciji (preko družbe Lyonnaise des eaux), zaradi česar bi bila ta skupina eden najmočnejših konkurentov skupine GDF ob odprtju trga za gospodinjstva 1. julija 2007.

- trgovih za dobavo plina H *plinskim elektrarnam* v severnem in vzhodnem območju, v severnem območju tudi za plin L; ti trgi zaenkrat še ne obstajajo ⁽¹⁾, vendar bi glede na projekte za zagon takih elektrarn v prihodnjih letih zaradi koncentracije izginil najresnejši konkurent skupine GDF na tem področju.

Skupina GDF ima prevladujoč položaj na vseh teh trgih. V vseh zgoraj navedenih primerih bi prenehanje obstoja skupine Suez (družbe Distrigaz) na trgu okrepilo položaj vodilnega udeleženca, saj bi bil odstranjen eden njegovih najresnejših in najmočnejših konkurentov.

- (12) Tako kot za Belgijo, je v odločbi razloženo, kako bistvene ovire pri vstopu na trg v zvezi z dostopom do plina in infrastrukture krepijo horizontalne učinke koncentracije. Kar zadeva dostop do plina, imata stranki koncentracije dostop do večine plina, uvoženega v Francijo, in sta podpisnici skoraj vseh dolgoročnih uvoznih pogodb. Kar zadeva plinsko infrastrukturo, je skoraj celotna infrastruktura v lasti skupine GDF (samo infrastruktura v jugozahodnem območju je v lasti skupine Total, ki jo tudi upravlja), in sicer bodisi neposredno bodisi posredno preko družbe GRT gaz, ki je odvisna družba v njeni 100-odstotni lasti.

Sektor električne energije v Belgiji

- (13) V odločbi so predstavljene bistvene ovire za učinkovito konkurenco na naslednjih trgih:

- nacionalnem belgijskem trgu za proizvodnjo in veleprodajo električne energije: s koncentracijo bi družba Electrabel (skupina Suez), uveljavljeni belgijski dobavitelj, prevzela svojega najpomembnejšega konkurenta, katerega elektrarne so na srednjem in zgornjem delu krivulje uspešnosti ⁽²⁾; s tem bi se še bolj okrepila zmožnost združenega gospodarskega subjekta, da določa cene na veleprodajnem trgu z električno energijo v Belgiji,
- nacionalnem trgu za pomožne storitve in izravnalno energijo, na katerem bi se s koncentracijo edina ponudnika večine zadevnih storitev združila z družbo Elia, upravljavko prenosnega omrežja,
- nacionalnem trgu za dobavo električne energije velikim industrijskim in poslovnim odjemalcem (> 70 kV), na katerem sta trenutno poleg družbe Electrabel (skupina Suez) dejavni samo še družbi RWE in EDF (družba SPE (skupina GDF) je začela posloovati šele pred kratkim); na tem trgu bi se z odstranitvijo enega od edinih dveh resnih konkurentov (družb SPE

(skupina GDF) in EDF) okrepil trenutni prevladujoči položaj družbe Electrabel (skupina Suez),

- nacionalnem trgu za dobavo električne energije malim industrijskim in poslovnim odjemalcem (< 70 kV), na katerem bi se s tržnim deležem družbe SPE (skupina GDF) okrepil že zdaj prevladujoči položaj skupine Suez,

- trgu za dobavo električne energije gospodinjstvom, ki lahko izbirajo dobavitelja, in sicer je to trg, na katerem bi stranki koncentracije imeli in okrepili prevladujoči položaj po regionalni in nacionalni opredelitvi upoštevnege geografskega trga.

- (14) Poleg horizontalnih učinkov koncentracije je v odločbi predstavljenih tudi več njenih vertikalnih učinkov, ki bi okrepili prevladujoči položaj skupine Suez na trgih z električno energijo v Belgiji.

- (15) Ker je plin surovina, ki se uporablja za proizvodnjo električne energije, je v odločbi predstavljena zmožnost in interes strank, da zvišata ceno plina, zlasti ceno prilagodljive dobave plina plinskim elektrarnam.

- (16) V odločbi je poleg tega poudarjeno, da bosta stranki podrobno poznali najznatnejši del stroškov plinskih elektrarn tekmecev ter posledično njihovo cenovno in proizvodno politiko.

- (17) Ker sta stranki glavna ponudnika pomožnih storitev in izravnalne energije družbi Elia, je v odločbi predstavljena zmožnost in interes strank, da zvišata ceno pomožnih storitev in izravnalne energije za tekmece.

- (18) Četrti razlog za zaskrbljenost na vertikalni ravni, predstavljen v odločbi, je odstranitev edinega konkurenta skupine Suez, ki trenutno lahko pripravi dvojne ponudbe (plin + električna energija) za mala podjetja in gospodinjstva.

- (19) V odločbi je razloženo, kako bistvene ovire pri vstopu glede (i) dostopa do zmogljivosti za proizvodnjo električne energije, (ii) zelenih certifikatov in certifikatov za SPTE, (iii) nelikvidnosti poslovanja v sektorju električne energije ter (iv) dostopa do prenosne in distribucijske infrastrukture krepijo horizontalne učinke koncentracije.

Ogrevalna omrežja v Franciji

- (20) Kar zadeva razne „energetske storitve“, ki jih ponujata stranki, koncentracija zbuja pomisleke glede konkurence pri eni od njih: gre za trg, opredeljen na nacionalni ravni, za prenos pooblastil za upravljanje javne storitve daljinskega ogrevanja v Franciji („ogrevalno omrežje“).

⁽¹⁾ Na dan te odločbe je skupina GDF upravljala edino obstoječo plinsko elektrarno v Franciji in ji dobavljala potrebni plin.

⁽²⁾ Na konkurenčnem trgu določa cene električne energije elektrarna z najvišjimi mejnimi stroški pri proizvodnji električne energije v danem trenutku, torej proizvajalec, ki se nahaja na vrhu krivulje ponudbe (v sektorju električne energije pogosto imenovane „krivulje uspešnosti“).

- (21) Za upravljanje ogrevalnih omrežij sklenejo občine dolgoročne pogodbe (12 do 24 let) na podlagi javnih razpisov, na katerih v praksi sodeluje samo nekaj specializiranih francoskih družb. In sicer so to naslednji ponudniki: družba Dalkia (skupina Veolia), družba SES-Elyo (skupina Suez), družba Socram (skupina Thion) in družba Cogac (Cofathec-Coriance, skupina GDF). Družba Cogac (skupina GDF) ima znaten delež v družbi Socram (skupina Thion) in si verjetno deli skupni nadzor nad to družbo.
- (22) Po opravljeni koncentraciji bi stranki postali glavni udeleženci na zadevnem trgu. Koncentracija bi odpravila družbo Cogac (skupina GDF), ki ima vlogo „odpadnika“ na trgu, kar pojasni pomanjkanje usklajenega delovanja na tem trgu.
- (23) Poleg tega je položaj skupine GDF kot vodilnega dobavitelja plina za kogar koli, ki se prijavi na javni razpis za upravljanje ogrevalnega omrežja v Franciji, dodatni dejavnik, ki zmanjšuje konkurenčni pritisk na tem trgu.

2. Zaveze, ki sta jih ponudili stranki

- (24) Da bi odpravili pomisleke glede konkurence, ki jih je predstavila Komisija, sta stranki 20. septembra 2006 ponudili svoje zaveze.
- (25) Odgovori udeležencev na trgu, s katerimi se je Komisija posvetovala, so v zelo veliki večini pokazali, da te zaveze niso zadostne za odpravo pomislekov glede konkurence zaradi priglašene koncentracije.
- (26) Ko je bila Komisija obveščena o rezultatih posvetovanja z udeleženci na trgu, sta stranki 13. oktobra 2006 spremenili prvotne zaveze.

Vsebina zavez z dne 13. oktobra 2006

- (27) Zaveze, ki sta jih ponudili stranki, so sestavljene iz petih glavnih elementov:
- odprodaje deleža skupine Suez v družbi Distrigaz. V okviru tega bo združeni gospodarski subjekt družbo Distrigaz lahko zaprosil za dobavo plina za potrebe svojih elektrarn in odjemalcev družbe ECS. Vendar bodo dobavljene količine omejene in se bodo polagoma zmanjševale, saj so s tem povezane pogodbe za večino zadevnih količin sklenjene za največ [...] * let (od datuma odprodaje družbe Distrigaz),
 - odprodaje 25,5-odstotnega deleža skupine GDF v družbi SPE,
 - odpovedi strank vsakršnemu nadzoru – pravnemu in dejanskemu – nad družbo Fluxys s. a., ki bo po reorganizaciji svojega poslovanja edina upravljavka celotne urejene plinske infrastrukture v Belgiji (prenosno/tran-

zitivno omrežje, skladiščenje, terminal utekočinjenega zemeljskega plina v Zeebruggeu). V okviru tega bo usmerjevalni odbor družbe Fluxys s. a., ki ne bo smel biti pod nadzorom strank, edini odločal o splošnem načrtu naložb v zvezi z urejeno plinsko infrastrukturo,

- vrste dopolnilnih ukrepov v zvezi s plinsko infrastrukturo v Belgiji in Franciji,
- odprodaje družbe Cofathec Coriance skupaj z ogrevalnimi omrežji družbe Cofathec Service, razen deleža družbe Cofathec Coriance v družbah Climespace in SESAS.

Ocena Komisije glede zavez

- (28) Komisija na podlagi svoje ocene podatkov, ki jih je že pridobila v okviru preiskave, zlasti rezultatov prejšnjega posvetovanja z udeleženci na trgu, jasno in ne da bi bilo potrebno novo posvetovanje z udeleženci na trgu, ugotavlja, da spremenjene zaveze, ki sta jih stranki ponudili 13. oktobra 2006, zadostujejo za odpravo pomislekov glede konkurence zaradi priglašene koncentracije, in sicer tako v Belgiji kot v Franciji, zlasti iz naslednjih razlogov:
- Odprodaje družbe Distrigaz, deleža skupine GDF v družbi SPE ter družbe Cofathec Coriance in ogrevalnih omrežij družbe Cofathec Service preprečujejo prekrivanje med strankama na vseh trgih, na katerih bi lahko nastali pomisleki glede konkurence. Te odprodaje odpravljajo tudi pomisleke glede vertikalnega zapiranja med trgi s plinom in trgi z električno energijo.
 - Izguba nadzora strank nad družbo Fluxys s. a. ter korektivni ukrepi v zvezi s plinsko infrastrukturo v Belgiji in Franciji zadostujejo za zmanjšanje ovir pri vstopu na mero, ki omogoča razvoj učinkovite konkurence.

D. SKLEPNE UGOTOVITVE

- (29) Koncentracija, kot je bila priglašena, bi bistveno ovirala konkurenco na več trgih. Spremenjene zaveze, ki sta jih stranki ponudili 13. oktobra 2006, pa zadostujejo za odpravo navedenih pomislekov glede konkurence. Zato je v odločbi ugotovljeno, da je ob spoštovanju zavez, ki sta jih stranki ponudili 13. oktobra 2006 in ponovili 6. novembra 2006, koncentracija združljiva s skupnim trgovom.
- (30) S to odločbo Komisija torej razglša, da je priglašena združitev združljiva s skupnim trgovom in delovanjem Sporazuma EGP v skladu s členom 8(2) Uredbe o združitvah.